

УДК 347.963
ББК 67.72
П78

Редакційна колегія:

професор Л. М. Москвич (голова);
асистент А. В. Лапкін;
асистент І. В. Юревич;
асистент Я. О. Ковальова;
асистент Ю. О. Ремескова

Відповідальність за зміст тез несуть автори.

Проблеми реформування прокуратури : матеріали всеукр. наук.-
П78 практ. конф. (Харків, 15 квіт. 2016 р.) : у 2 т. / редкол.: Л. М. Москвич
(голова), А. В. Лапкін, І. В. Юревич та ін. – Т. 1. – Х. : Право, 2016. –
224 с.

ISBN 978-966-937-018-1

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)

Збірник містить матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми реформування прокуратури», яка відбулася 15 квітня 2016 року у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за участю відомих вітчизняних науковців у галузі теорії прокурорської діяльності, практичних працівників органів прокуратури та суду. До збірника включено доповіді учасників конференції з різноманітних аспектів організації і діяльності прокуратури.

Для науковців, викладачів та студентів юридичних навчальних закладів, практичних працівників органів прокуратури, суду, інших правоохоронних органів, адвокатів та усіх, хто цікавиться проблемами прокуратури.

УДК 347.963

ББК 67.72

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)
ISBN 978-966-937-018-1

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2016
© Оформлення. Видавництво «Право»,
2016

ймає рівне місце поряд з прокуратурою, оскільки внесок обох інститутів є необхідним для досягнення справедливих та ефективних рішень в усіх судових процесах відповідно до закону.

Використана література

1. Прилуцький, С. В. Вступ до теорії судової влади (Суспільство. Правосуддя. Держава) [Текст] : монографія / С. В. Прилуцький. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012.
2. Сухонос, В. В. Конституційні засади функціонування прокуратури України [Текст] / В. В. Сухонос // Конституція України – основа модернізації держави та суспільства : матеріали наук. конф., Харків, 21–22 черв. 2001 р. – Х. : Право, 2001.
3. Марочкін, І. Є. Місце прокуратури в системі органів державної влади та її функціональне призначення [Текст] / І. Є. Марочкін // Конституційні аспекти судової реформи : матеріали наук.-практ. конф., 26–27 червня 2008 р. – Х. : Право, 2008.
4. Каркач, П. М. Організація роботи районної, міської прокуратури [Текст] : наук.-практ. посіб. / П. М. Каркач. – Х. : Право, 2013.
5. Сапельнікова, Ю. В. Співвідношення судового контролю з прокурорським наглядом на досудовому розслідуванні кримінального процесу України [Текст] / Ю. Сапельнікова // Сучасний вимір держави та права. – Миколаїв : Іліон, 2008.

Науковий керівник: д. ю. н., завідувача кафедрою організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Москвич Л. М.

Афанасьєв В. В.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРОКУРОР ЯК УЧАСНИК ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Виконавче провадження є остаточним етапом у поновленні порушеного права, оскільки лише своєчасно і в повному обсязі виконане судове рішення є логічним завершенням правового спору, вирішеного судом.

Отже, реалізація покладеної на прокуратуру Конституцією України та законом функції представництва інтересів громадян або держави в суді не може вважатися повною без активної участі прокурора у процесі виконання судових рішень.

Участь прокурора у виконавчому провадженні можна вважати очевидним і необхідним фактом, проте до недавнього часу на законодавчому рівні вона ніяк не регламентувалася. Відповідні положення містили лише галузеві накази Генерального прокурора України з питань організації роботи щодо здійснення представницької функції, які, як відомчі акти, займали найнижче за юридичною силою місце в ієрархії нормативно-правових актів, що регламентували діяльність прокуратури, і не могли суперечити закону. Проте ситуація змінилася із прийняттям Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р., коли п. 6 ч. 6 ст. 23 було передбачено, що під час здійснення представництва інтересів громадянина або держави у суді прокурор має право в порядку, передбаченому процесуальним законом та законом, що регулює виконавче провадження, брати участь у виконавчому провадженні при виконанні рішень у справі, в якій прокурором здійснювалося представництво інтересів громадянина або держави в суді. Одночасно Закон України «Про виконавче провадження» було доповнено положеннями, що визначали правовий статус прокурора як учасника виконавчого провадження.

Таким чином, право брати участь у виконавчому провадженні прокуророві надається лише у тій справі, у якій попередньо здійснювалося представництво інтересів громадянина або держави в суді. Однак при цьому закон не вимагає здійснення представництва саме цим конкретним прокурором, тобто йдеться про попереднє здійснення представництва у судовому провадженні прокуратурою взагалі, у будь-який спосіб, передбачений законом. Загалом, таке зауваження вказує на нерозривний зв'язок участі прокурора у виконавчому провадженні із реалізацією ним функції представництва у конкретній справі та обмежує безпідставне втручання прокуратури у виконавче провадження.

Одночасно необхідно звернути увагу на те, що відповідне право надається прокуророві саме з метою забезпечення виконання рішень суду у справі, в якій він попередньо здійснював представництво. Це, в свою чергу, зумовлено тим беззаперечним фактом, що відповідний інтерес, на захист якого прокурором здійснювалося представництво, можна вважати захищеним повністю тільки після повного виконання рішення суду. Однак питання щодо того, брати участь у виконавчому провадженні, чи ні, про-

курор вирішує на власний розсуд, тобто це здійснюється не автоматично в кожному випадку здійснення представництва інтересів громадянина або держави в судовому провадженні, а лише у тих випадках, коли існує загроза порушення прав і законних інтересів громадянина або держави при виконанні рішення суду.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про виконавче провадження», прокурор може вступити у виконавче провадження, відкрите не за його заявою, за умови, що він здійснював представництво інтересів громадянина або держави в суді у відповідній справі. Таким чином, закон передбачає два варіанти набуття прокурором статусу учасника виконавчого провадження: (1) відкриття виконавчого провадження за його заявою та (2) вступ у виконавче провадження, відкрите не за його заявою.

З метою вирішення питання про наявність підстав для вступу у виконавче провадження абз. 3 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про виконавче провадження» надає прокуророві право знайомитися з матеріалами виконавчого провадження, що відкрите не за його заявою, робити з них виписки, знімати копії. Можливість ознайомитися з цими матеріалами надає прокуророві державний виконавець. Слід відмітити, що у п. 7 ч. 6 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» передбачене аналогічне право прокурора з дозволу суду ознайомлюватися з матеріалами справи в суді та матеріалами виконавчого провадження, робити виписки з них, отримувати безоплатно копії документів, що знаходяться у матеріалах справи чи виконавчого провадження. Проте вказівка на те, що дане повноваження реалізується прокурором лише з дозволу суду, викликає необхідність попереднього звернення до суду й обґрунтування перед ним підстав представництва. В результаті, коли дане право використовується для встановлення таких підстав, прокурор фактично не може його реалізувати. З огляду на це, а також на той факт, що у Законі України «Про виконавче провадження» необхідності одержання дозволу суду на вчинення цих дій не передбачено, видається за доцільне розуміти вказане положення таким чином, що для ознайомлення з матеріалами виконавчого провадження прокурору не обов'язково одержувати дозвіл суду.

Повноваження прокурора як учасника виконавчого провадження регламентуються ч. 1 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження». Так, прокурор має право: ознайомлюватися з матеріалами виконавчого провадження, робити з них виписки, знімати копії, заявляти відводи, оскаржувати рішення, дії або бездіяльність державного виконавця з питань виконавчого провадження, подавати додаткові матеріали, заявляти кло-

потання, брати участь у провадженні виконавчих дій, давати усні та письмові пояснення, висловлювати свої доводи та міркування з усіх питань, що виникають у ході виконавчого провадження, у тому числі під час проведення експертизи, заперечувати проти клопотань, доводів та міркувань інших учасників виконавчого провадження та користуватися іншими правами, наданими законом.

Таким чином, прокурор є важливим учасником виконавчого провадження, шляхом участі у ньому завершуючи реалізацію конституційної функції прокуратури з представництва інтересів громадянина або держави у суді.

Ахмач Г. М.,

кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ УЧАСТІ ПРОКУРОРА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Відповідно до ст. 121 Конституції України у випадках, передбачених законом, на прокуратуру України покладається представництво в суді інтересів громадянина або держави. Ефективність судового захисту, ухвалення судом законного та обґрунтованого рішення як гарантії справедливого судового захисту в значній мірі залежать від нормативної врегульованості цивільних процесуальних правовідносин. Вибір європейського вектору розвитку українського національного законодавства, зокрема цивільного судочинства, відображає процес адаптації українського законодавства до міжнародних європейських стандартів. Тому дослідження напрямків оптимізації права на судовий захист, зокрема здійснення прокурором представницької функції у цивільному судочинстві, виявлення недоліків у чинному законодавстві, а також вироблення рекомендацій з його вдосконалення сприяє створенню належних умов справедливості правосуддя згідно з міжнародними стандартами.

М. де Сальвіа зазначає, що право на справедливий судовий розгляд Конвенцією не регламентовано і за своєю природою потребує держав-